

SLOVENSKÁ
FILHARMÓNIA

ORGANOVÉ KONCERTY

— O —

15. 03. 2026 | nedeľa | O3
Koncertná sieň SF | 16.00

77. KONCERTNÁ SEZÓNA

LINDA SÍTKOVÁ *organ*

JAN VERNER *trúbka, krídlovka*

Georg Philipp Telemann (1681 – 1767)

Sonáta pre trúbku D dur, TWV 44:1 10'

Allegro

Largo

Vivace

Johann Sebastian Bach (1685 – 1750)

Prelúdium a fúga Es dur, BWV 552 15'

Chorál Jesu bleibet meine Freude, BWV 147 3'

Allein Gott in der Höh sei Ehr, BWV 676 5'

Schafe können, sicher weiden, BWV 208 5'

Bedřich Antonín Wiedermann (1883 – 1951)

Toccata a fúga f mol 10'

Camille Saint-Saëns (1835 – 1921)

Labuť 3'

Louis Vierne (1870 – 1937)

Symfónia pre organ č. 2 e mol, op. 20 12'

Scherzo

Finále

Gabriel Fauré (1845 – 1924)

Aprés un réve, op. 7 č. 1 3'

Petr Eben (1929 – 2007)

Nedeľná hudba

Finále

10'

K máloktorému skladateľovi sa hudobná história zachovala tak macošsky ako ku **Georgovi Philippovi Telemannovi**. Za svojho života bol snáď najslávnejším európskym skladateľom vôbec. Počtu diel jeho hudobného odkazu – viac než 3 600 – sa dodnes vyrovná iba máloktorý autor. Na rozdiel od mnohých súčasníkov i nasledovníkov pritom jeho pozornosti neunikol takmer žiadny hudobný druh. Bol otvorený najrozmanitejším impulzom a vo svojom diele jedinečným spôsobom syntetizoval francúzske, talianske, anglické, ba aj východoeurópske vplyvy, taneční i ľudovú hudbu nevynímajúc. Johann Mattheson ho považoval za jedného z „najgalantnejších“ hudobníkov svojej doby – hneď vedľa Händela, Vivaldiho, Scarlattiho a Caldaru. Ohromujúci je už samotný pohľad na rozsah jeho cirkevnej tvorby: približne 1 750 kantát, 16 omší, 6 oratórií a viac než 40 pašíí. Po skladateľovej smrti však jeho sláva postupne pohasla a v priebehu 19. storočia upadol takmer do úplného zabudnutia. Až v 20. storočí začali interpreti, hudobní teoretici i poslucháči znovu objavovať Telemannovu nevyčerpatelnú invenciu, originalitu a zriedkavú prirodzenú „hravosť“. Ovládal hru na mnohých nástrojoch, dokonale im rozumel a vedel im poskytnúť všetko potrebné, aby sa mohli predstaviť v plnom lesku. Platí to aj o **Sonáte pre trúbku D dur, TWV 44:1**, ktorá sa často uvádza aj vo verzii s organovým sprievodom. Svieža a energická prvá časť s fanfárovými motívmi, spevné a lyrické *Largo* či záverečné virtuózne *Vivace* nenechávajú nikoho na pochybách, že Telemann ako majster koncertantného štýlu dokázal využiť všetky technické i výrazové možnosti barokovej trúbky. Zároveň v jeho hudbe akýmsi zvláštnym spôsobom cítime, že ňou aj dnes dokáže povznášať, prinášať úprimnú radosť a oblažiť ľudskú dušu.

V roku 1739 vydal **Johann Sebastian Bach** u norimberského rytca nôt Balthasara Schmidta zbierku organových diel, ktorú dnes poznáme pod názvom *Clavier-Übung III*. Obsahuje najmä chorálové spracovania – niektoré určené pre veľký organ, iné pre menší nástroj bez pedálu. Na začiatku zbierky (zavše nazývanej *Nemecká organová omša*) stojí **Prelúdium Es dur**, na jej konci **Fúga Es dur**. Obe nesú označenie *pro organo pleno*; vo vtedajšom ponímaní teda vyžadovali veľký viacmanuálový organ s pedálom. Rozsiahle päťhlasné prelúdium spája akordické úseky v bodkovanom rytme – pripomínajúce štýl francúzskej ouvertúry – s kontrapunktickými pasážami. Bach sa tak ako by vracia k staršej variačnej toccatovej forme, ktorú pestoval jeho veľký vzor Dietrich Buxtehude, no zároveň ju pozdvihuje na vyššiu a ucelenejšiu úroveň. Tri tematické bloky prelúdia považoval Albert Schweitzer za symbol Svätej Trojice: slávnostná téma v bodkovanom rytme podľa neho predstavuje Boha Otca, druhá – stúpajúca a klesajúca – Ježiša Krista a tretia, rozvíjajúca sa v šestnástinových hodnotách, Ducha Svätého.

Ide, pravdaže, o špekulatívnu interpretáciu – no pri pozornom počúvaní môže symbolické číslo tri nadobudnúť nový význam (napokon aj skladba má *tri* predznamenanania). Podobnú symboliku možno – pri troche fantázie – objaviť aj v monumentálnej trojitej fúge. Prvá téma zaznieva v „starom“ štýle, druhá prináša život a akoby „nový vietor“ a tretia, nepokojná a rytmicky pulzujúca, môže pripomínať trepot krídel holubice. Hoci sa všetky tri témy napokon nespoja v spoločnom kontrapunkte, dve nasledujúce sú jedinečným spôsobom prepojené s prvou. Ide tu o najmonumentálnejšie Bachovo organové dielo – jedinečný hudobný monolit a závet génia. Ťažko nesúhlasit s názorom, že ak sa hovorí o symbolike a veľkoleposti v Bachovej hudbe, práve táto kompozícia patrí medzi prvé, ktoré prídu na myseľ. Bach je tiež autorom dvoch kantát s názvom *Herz und Mut und Tat und Leben*. Prvú verziu skomponoval pre 4. adventnú nedeľu roku 1716 vo Weimare (BWV 147a). O sedem rokov neskôr ju v Lipsku rozšíril a uviedol na sviatok Navštívenia Panny Márie. Záverečné, hudobne identické zbory oboch verzií – *Wohl mir, dass ich Jesum habe*, resp. ***Jesus bleibet meine Freude*** – sa stali jednou z najpopulárnejších skladieb klasickej hudby. Známa triolová melódia v husliach a nádherný chorál opisujúci vrúcny vzťah veriaceho človeka ku Kristovi sa stali vďačným materiálom pre mnohé úpravy, a to aj v oblasti nonartificiálnej hudby. Súčasťou *Clavier-Übung III* je trio ***Allein Gott in der Höh sei Ehr***, ***BWV 676***. Skladba pôsobí radostne a priam bezstarostne – niet divu, text chorálu opisuje spev anjelov radujúcich sa z narodenia betlehemskeho Dieťaťa. Melódia chorálu je prítomná takmer neustále: úvodná téma je variáciou prvého verša a Bach ju navyše vplietá v dlhších hodnotách do triovej faktúry, dokonca aj v krátkom kánone medzi basom a vrchným hlasom. Tento chorál mal pre luteránov osobitný význam a spieval sa každú nedeľu. Text aj melódia vychádzajú z Glorie – druhej časti latinského omšového ordinária. Luther sa o nej vyjadril, že slová Glorie „*neboli napísané ľudskou rukou, pretože nevznikli na zemi, ale boli prinesené z neba*“. Podľa evanjelistu Lukáša tak totiž spievali anjeli po Ježišovom narodení: „*Sláva Bohu na výsostiach a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle.*“

Najstaršou známou Bachovou svetskou kantátou je *Was mir behagt, ist nur die muntre Jagd* z roku 1713, známa aj ako „Poľovnícka kantáta“. Skladateľ ju napísal pri príležitosti 31. narodenín kniežaťa Christiana von Sachsen-Weissenfels ako slávnostnú hudbu k hostine po „narodeninovej“ poľovačke. V librete Salomona Francka vystupujú postavy z mytológie – Diana, Endymion, Pan a Pales, ktoré oslavujú knieža a jeho skutky. V nástrojovom obsadení zaznievajú aj dva lesné rohy, ktoré umocňujú poľovnícky charakter kantáty. Jej najznámejšou časťou je ária pastierskeho božstva Pales ***Schafe können sicher weiden***. Pokojnú pastorálnu atmosféru vytvára sprievod dvoch zobcových flaut. Text árie je krátky, no stále aktuálny aj

v dnešných pohnutých časoch: „*Ovce sa môžu bezpečne pásť tam, kde bdie dobrý pastier. Kde vládcovia vládnu dobre, tam vládne pokoj, mier a to, čo robí krajiny šťastnými.*“

Bedřich Antonín Wiedermann bol významným českým organistom a skladateľom. Rodák z moravských Ivanovic na Hané absolvoval gymnázium v Prahe, kde medzi jeho učiteľov patrili Alois Jirásek a Zdeněk Nejedlý. Po krátkom pôsobení na miestnej daňového úradníka v Kroměříži začal študovať teológiu v Olomouci, pričom zároveň pôsobil ako organista a kapelník v tamojšej katedrále svätého Václava. Kňazský seminár však po niekoľkých semestroch opustil a rozhodol sa študovať na Pražskom konzervatóriu, kde navštevoval kompozíciu u Víťezslava Nováka a hru na organe u Josefa Kličku. V rokoch 1910 – 1911 pôsobil ako chrámový organista v katedrále svätých Petra a Pavla v Brne a následne do roku 1917 v kostole Emauzského kláštora v Prahe. Tri roky bol aj violistom Českej filharmónie. V roku 1917 sa stal profesorom organovej hry na Pražskom konzervatóriu. Až do polovice 30. rokov pravidelne koncertoval ako organista v pražských kostoloch a organizoval nedeľné matiné v Smetanovej sále Obecného domu. V roku 1946 sa stal profesorom na Akadémii múzických umení v Prahe, kde medzi jeho žiakov patrili aj významní slovenskí skladatelia Ján Cikker a Alexander Moyzes. Muzikológovia o jeho umení napísali: „*Bol osobitým umelcom s virtuóznou manuálovou i pedálovou technikou, farebne bohatým registrovaním, vynikajúcou hudobnosťou a vzácnym zmyslom pre zvukovosť. Nebol však len majstrom techniky – z každého diela spievala jeho duša.*“

Toccata a fúga f mol vznikla okolo roku 1912. Patrí medzi autorove skoršie kompozície, no zaujme kompozičnou zrelosťou i bohatosťou výrazu. Hoci formovo nadväzuje na historický model barokovej hudby, Wiedermann využíva plným priehrštím štýlové prostriedky hudby začiatku 20. storočia a spája virtuóznou modernú faktúru s kontrapunktickou tradíciou. Úvodná téma toccaty sa vracia aj v závere fúgy a vytvára tak architektonický oblúk tejto pozoruhodnej skladby.

Labuť zo suity *Karneval zvierat* od **Camillea Saint-Saënsa** patrí medzi najpopulárnejšie autorove diela. Skladateľ ju skomponoval v januári 1886 v malej rakúskej dedinke, spracoval staršie hudobné skice z čias svojho pedagogického pôsobenia na súkromnej hudobnej škole v Paríži. Keď so študentmi rozoberal hudobné paródie, presvedčili ho, aby svoje nápady premenil na samostatné dielo. V mnohých častiach suity preto nachádzame vtipné citácie známych skladieb i skladateľov, ba dokonca aj vlastného *Danse macabre*. Saint-Saëns sa však zdráhal dielo publikovať či uvádzať na verejnosti. V satirických pasážach totiž s možno trochu zlomyseľným humorom citoval viacerých svojich skladateľských kolegov – Offenbacha v *Korytnačkách*,

Berlioza a Mendelssohna v *Slonovi* či Rossiniho vo *Fosíliách*. Počas svojho života preto dovolil publikovať iba „neškodnú“ *Labuť*, ktorá na rozdiel od ostatných častí nemá satirický, ale lyrický charakter. V pôvodnom obsadení vytvárajú dva klavíry pomocou rozložených akordov ilúziu jemne vlniacej sa hladiny, po ktorej sa pokojne a dôstojne kľže majestátna labuť, stvárnena spevnou melódiou violončela.

Louis Vierne nadviazal vo svojej organovej tvorbe na tradíciu francúzskej organovej symfónie, ktorej základy položili jeho učitelia César Franck a Charles-Marie Widor. **Symfónia č. 2 e mol, op. 20** vznikla v roku 1902 a predstavuje autorovu prvú cyklickú symfóniu – témy predstavené v úvodnej časti sa vracajú vo variovaných podobách v priebehu celého diela. Virtuózne a rozmarné **Scherzo** očarí ľahkosťou a priesračnosťou, pričom v pedáli sa v neskoršej časti objavuje hlavná spevná téma. Záverečné **Finále** po úvodnom *Maestose* nadväzuje na atmosféru prvej časti symfónie. Hlavná téma sa vracia len s drobnými obmenami a zachováva si nepokojný charakter úvodu, aby napokon vyústila do monumentálneho záveru na plnom organovom zvuku. Claude Debussy sa po premiére vyjadril: „Symfónia pána Vierna je pozoruhodné dielo; prekypuje muzikantstvom a dôvtipnými objavmi v osobitej zvukovosti organa. Starý J. S. Bach, otec nás všetkých, by sa z pána Vierna veľmi tešil.“

Pieseň **Après un rêve, op. 7 č. 1** skomponoval **Gabriel Fauré** v roku 1878 na text francúzskeho básnika, barytonistu a pedagóga spevu Romaina Bussina. Báseň – voľná adaptácia staršej talianskej predlohy *Levati sol che la luna è levata* – opisuje prebudenie zo sna o vášnivej láske. Snívajúci sa po návrate do reality ocitá naplnený túžbou i smútkom za krásou, ktorú prežil len vo sne. Bussinov text je plný extatických obrazov a pocitu takmer nadpozemských vízií. Vznik piesne sa často spája aj s ťažkým osobným obdobím skladateľa. Krátko pred jej napísaním totiž prežil bolestný rozchod so svojou snúbenicou Marianne Viardot. Možno preto v piesni počuť ozvenu emócií zlomeného srdca i túžby po stratenej láske. Bez ohľadu na to ide o nádherný príklad Faurého kompozičného umenia: hudbu jednoduchej elegancie, ktorá dokáže mimoriadne sugestívne vyjadriť jemné a hlboké ľudské emócie. Nie náhodou patrí medzi najčastejšie interpretované francúzske piesne.

V rokoch 1957 – 1959, teda krátko po absolutoriu na Akadémii múzických umení v Prahe, začal **Petr Eben** písať svoju prvú rozsiahlu skladbu pre sólový organ s názvom **Nedeľná hudba**. Vtedajšia doba organovej hudby nepriala. Autor na toto obdobie spomínal slovami: „Keď sa kolegovia dozvedeli, že píšem veľkú organovú skladbu, len krútili hlavou. Písal som ju s vedo-

mím, že bude odpočívať v zásuvke môjho písacieho stola. A je to paradox: práve táto kompozícia sa stala mojou najhranejšou skladbou.“ Názov diela má dvojité význam. Jednak vyjadruje sviatočný, „nedeľný“ charakter organového zvuku, dvojak odkazuje na gregoriánske chorály, ktoré Eben v skladbe cituje. Pre záver omše *Ite, missa est* existuje viacero melodických motívov a skladateľ si vybral práve tie, ktoré sa viažu k nedeľnej liturgii. Na dramatickú víziu a neúprosný boj dobra a zla vo vnútri človeka v tretej časti *Moto ostinato* nadväzuje záverečné **Finále**. Začína vzdialenou bojovou vravou, do ktorej zaznie hlavná téma na trúbke – akoby zvolávala preživších po ťažkej bitke. Napätie medzi dobrom a zlom sa postupne stupňuje, aby napokon dobro zvíťazilo. Skladba vrcholí jasavým záverom, v ktorom zaznie ďalší gregoriánsky chorál – útešné *Salve Regina*.

Marek Štrbák

JAN VERNER

Rodák z Prahy študoval hru na trúbke na Konzervatóriu v Prahe v triede Josefa Svejkovského. V roku 1984 sa stal víťazom Súťaže konzervatórií v Tepliciach. Koncertuje v mnohých krajinách Európy (Španielsko, Taliansko, Nemecko, Francúzsko) a vystúpil aj v Japonsku. V súčasnosti pôsobí ako člen Hudby Hradnej Stráže, kde reprezentuje prezidenta republiky pri slávnostných podujatiach. Nahrával pre český rozhlas a televíziu, je členom súboru Verner Collegium, najčastejšie vystupuje s organistami Lindou Sítkovou a Vladimírom Roubalom. Podieľa sa na slávnostných bohoslužbách v chráme Nanebovzatia Panny Márie na Strahove a v katedrále sv. Víta.

LINDA SÍTKOVÁ

Patrí k špičke súčasných českých organistov, venuje sa koncertnej činnosti v Čechách aj v zahraničí, vyučovaniu a hudobným sprievodom v rámci liturgie. Je organistkou vo farnostiach u sv. Jána na Skalke (Nové Město Pražské) a u Najsvätejšieho Salvátora (Praha 1).

Rodáčka z Rožnova pod Radhoštěm študovala na Konzervatóriu a Akadémii múzických umení v Prahe v triede Jana Horu. Bola tiež poslucháčkou prestížnej Hochschule für Musik und Darstellende Kunst v Stuttgarte (Jon Laukvik), kde v roku 2012 úspešne ukončila Solistenklasse. Zároveň v roku 2013 získala doktorát aj z AMU v Prahe. Aktívne sa zúčastňovala majstrovských kurzov u popredných pedagógov a interpretov organovej literatúry (E. Kooiman, L. Lohmann, M. Sander, H. Vogel, A. Rössler, T. Mechler a ďalší).

Sítková je laureátkou domácich aj zahraničných súťaží (Opava, Brno, Gdansk, cena Českého hudobného fondu za najlepšie predvedenie súčasnej skladby). V roku 2004 sa stala absolútnou víťazkou Medzinárodnej organovej súťaže v nemeckom Mülheime. Na Medzinárodnej súťaži vo Wiesbadene získala 2. cenu, je nositeľkou Čestného uznania v súťaži Pražská jar. V roku 2007 získala cenu Jeana Langlaisa na Medzinárodnej organovej súťaži v St. Albans (Anglicko) a o dva roky neskôr na tejto súťaži ako jediný český účastník v jej histórii získala titul laureáta za 2. cenu v interpretácii.

V súčasnosti pravidelne koncertuje u nás aj v zahraničí (vystúpila na Medzinárodných organových festivaloch v Chartres, Birminghame, Edinburghu, Naumburgu, Stuttgarte, Norimbergu, Bonne, Karlsruhe, Viedni a ďalších. Spolupracuje s Janáčkovou filharmóniou v Ostrave, Juhočeskou komornou filharmóniou, Plzeňskou filharmóniou, Pražským filharmonickým zborom, Bach-Collegium Praha a ďalšími symfonickými aj komorným telesami. Intenzívne sa venuje aj spolupráci s poprednými českými sólovými hudobníkmi (L. Hilscherová – mezzosoprán, R. Janál – barytón, J. Verner – trúbka, M. Fuxová – husle, M. Mašláňová – husle, J. Adamus – hoboje).

BUDÚCI PROGRAM

29. 03. | ne | S1

Katedrála sv. Martina, 15.00

SLOVENSKÝ KOMORNÝ ORCHESTER

EWALD DANEL *umelecký vedúci* | **ŠTEFAN BUČKO** *hovorené slovo*

Joseph Haydn Sedem posledných slov nášho Spasiteľa na kríži

01. 04. | st | E5 _ 02. 04. | št | D5

Koncertná sieň SF, 19.00

Veľkonočné koncerty SF

SLOVENSKÁ FILHARMÓNIA

SLOVENSKÝ FILHARMONICKÝ ZBOR

MAROŠ POTOKÁR *dirigent* | **ADAM SEDLICKÝ** *zbormajster* |

KATARZYNA DRELICH *soprán* | **JANA KURUCOVÁ**

mezzosoprán | **PAVOL KUBÁŇ** *barytón*

Richard Wagner Tajomstvo Veľkého piatku z opery Parsifal

Karol Szymanowski Stabat Mater, op. 53

Henryk Mikołaj Górecki Totus tuus pre miešaný zbor, op. 60

Richard Strauss Smrť a premenenie, symfonická báseň, op. 24

09. 04. | št | A6 _ 10. 04. | pia | B6

Koncertná sieň SF, 19.00

SLOVENSKÁ FILHARMÓNIA

KASPAR ZEHNDER *dirigent* | **CLAIRE HUANGCI** *klavír*

Hector Berlioz Rímsky karneval, predohra, op. 9

Maurice Ravel Koncert pre klavír a orchester D dur

Joaquín Turina Symfonická rapsódia, op. 66

Ottorino Respighi Rímske slávnosti

16. 04. | št | D6 _ 17. 04. | pia | E6

Koncertná sieň SF, 19.00

SLOVENSKÁ FILHARMÓNIA

ONDREJ OLOS *dirigent* | **MILAN PAĽA** *husle*

Ján Cikker Selanka, op. 23

William Walton Koncert pre husle a orchester

Sergej Rachmaninov Symfonické tance, op. 45

SLOVENSKÁ FILHARMÓNIA

Haydn Ensemble
Martin Petrák *umelecký vedúci, fagot*
Matúš Veľas | **Vladislav Borovka** *hoboj*
Petr Ries *kontrabas* | **Jiřina Marešová** *pozitív*
Filip Dvořák *čembalo*

Jan Dismas ZELENKA | **Johann David HEINICHEN**
Johann Friedrich FASCH

31. 3. 2026, 19.00
 utorok, Malá sála Slovenskej filharmónie

 filharmonia.sk

Jedným z reprezentatívnych žánrov hudby obdobia 17. a prvej polovice 18. storočia bola triová sonáta. Pojem „triová“ znamená, že uvedené diela boli výlučne určené trom nástrojom, pointa spočívala v kombinácii dvoch diskantových (melodických) hlasov v spolupráci so sekciou basso continuo. Basso continuo zväčša požadovalo klávesový (respektíve iný harmonický) nástroj a violu da gamba, takže účinkujúcich mohlo byť viac, než trojica. **Jan Dismas Zelenka** síce svoje skladby označil ako *Sonáty pre dva hoboje a continuo*, v zásade však išlo o typ triovej sonáty. **Johann David Heinichen** a **Johann Friedrich Fasch** použili štandardné žánrové zaradenie.

Slovenská filharmónia, Medená 3, 816 01 Bratislava, SR

Pokladnica Slovenskej filharmónie

Reduta, Nám. Eugena Suchoňa 1, Bratislava
otvorená v pracovných dňoch po – pia 12.00 – 18.00
a hodinu pred koncertom v mieste jeho konania
Zmena programu a interpretov vyhradená.

Rezervácie

+421 2 20 47 52 33, +421 2 20 47 52 93
vstupenky@filharmonia.sk
online predaj a rezervácie vstupeniek
www.filharmonia.sk
Predaj vstupeniek na vybrané koncerty aj v sieti Ticketportal

Slovenská filharmónia vyhotovuje obrazové snímky
a zvukové a zvukovo-obrazové záznamy z koncertov
a je oprávnená ich použiť primeraným spôsobom
na umelecké účely.

**NÁRODNÁ
BANKA
SLOVENSKA**
EUROSISTÉM

HRDÝ PARTNER SF

AUTO | *Prestige*
bigmedia
PREMIUM OUTDOOR

● RÁDIO
● DEVÍN

• **tasr** •

|| • **Hudobný
život**

OPERA
SLOVAKIA

Klasika
Plus.cz

□ P E R A +

S I T A

Forbes

viva rádio

SME

tyždenník
slovenka

FinReport

CITYLIFE
ČO SA DEJE
V BRATISLAVE A OKOLÍ

THE
SLOVAK SPECTATOR

SLOVAKIA | ONLINE

TRNAVSKÉ

Slovenská filharmónia je štátna príspevková
organizácia Ministerstva kultúry SR

MINISTERSTVO
KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Stretneme sa na koncerte